

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора технічних наук, професора, декана факультету дизайну Київського
національного університету технологій та дизайну

Пашкевич Калини Лівіанівни

на дисертаційну роботу **Ван Жуньчжі**

«Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї»,

представлену на здобуття ступеня доктора філософії (PhD)

з мистецтвознавства за спеціальністю 022 – Дизайн

Актуальність дослідження зумовлена тим, що чайна культура в Китаї має понад тисячолітню історію, яка відображає унікальні аспекти філософії, мистецтва та естетики. Упаковка чаю є важливим носієм цієї спадщини, а її дослідження допомагає зберегти та транслювати національні традиції в умовах сучасного світу. Зростання попиту на китайський чай на міжнародному рівні вимагає адаптації його пакування до сучасних маркетингових стратегій та вимог і вподобань споживачів. Питання збереження та адаптації елементів національної культури в сучасному графічному дизайні є актуальним і затребуваним сьогодні на ринку. Дослідження традицій та інновацій у дизайні упаковки чаю в Китаї є актуальним, оскільки дає можливість виявити ефективні підходи для її проєктування з урахуванням вимог і естетичних вподобань споживачів, а також на основі використання сучасних тенденцій і інновацій в цій галузі дизайну.

Поєднання традиційних елементів із сучасними інноваційними підходами у дизайні упаковки чаю дозволяє створювати продукцію, яка зберігає культурну спадщину, водночас відповідаючи вимогам сучасного ринку. Систематизація знань щодо дизайну упаковки з урахуванням особливостей культури Китаю дадуть можливість розробити принципи проєктування таких об'єктів, визначити характеристики і критерії, що впливають на дизайн упаковки для чаю.

Для сучасної теорії і практики дизайну актуальними є дослідження принципів дизайну упаковки з урахуванням національної культури регіону, інноваційних та нетрадиційних методів, засобів і матеріалів для збереження та інтерпретації культурної спадщини у сучасному світі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконане відповідно до плану підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації кафедри графічного дизайну Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Необхідно відмітити сучасність **мети дослідження**, яка полягає у визначенні особливостей застосування традиційних китайських елементів та інноваційних сучасних підходів у дизайні упаковки чаю в Китаї, визначення сучасних трендів та розробці типологій предмету дослідження. Врахування національного контексту в дизайні товарів і пакування для них дасть можливість підвищити якість продукції з урахуванням вимог споживачів та регіональних особливостей.

Об'єкт дослідження – дизайн упаковки чаю в Китаї.

Предметом дослідження є традиційні та інноваційні елементи в дизайні упаковки чаю, їх поєднання та вплив на споживацьке сприйняття.

Хронологічні та географічні межі дослідження визначені специфікою роботи й охоплюють територію сучасного Китаю, а також територію, що мала відношення до Китаю за часів періоду правлячих династій до сьогодення.

Достовірність основних положень роботи. Наукові положення, викладені у роботі Ван Жуньчжі, обґрунтовано результатами опрацювання значного теоретичного та фактичного матеріалу і базуються на фундаментальних положеннях сучасної науки та результатах наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених. Автором сформульовано актуальність теми, мету і завдання, об'єкт і предмет дослідження, а також обґрунтовано новизну та практичне значення роботи. Цілісність роботи забезпечується належним структуруванням матеріалу. Логічність побудови викладення матеріалу дозволило автору перейти

від аналізу сучасного стану проблеми до її вирішення. Наукова обґрунтованість та достовірність положень, висновків і рекомендацій забезпечені вибором методів дослідження, достатньою теоретичною базою та вирішенням поставлених завдань.

Наукова новизна результатів полягає в поглибленні наукових досліджень у галузі сучасного мистецтвознавства з питань дизайну упаковки в світовому контексті. Здобувачем на основі проведеного системного аналізу виявлено тенденції трансформації традиційних китайських символів, каліграфії, орнаментів та кольорової гами у сучасному дизайні упаковки чаю та розроблено їхню типологію. Автором здійснено комплексний аналіз поєднання традиційних китайських мотивів та інноваційних підходів у дизайні упаковки для чаю, що дозволило виявити нові способи впливу на споживачів через культурні символи та естетичні рішення.

Теоретичне значення роботи полягає в розширенні наукових даних про взаємодію традиційних та інноваційних елементів у дизайні упаковки для чаю, а також у розширенні теоретичних уявлень про можливості інтеграції елементів національної культури в сучасні дизайнерські рішення.

Практичне значення дослідження. Висвітлені у дисертації наукові положення, зокрема узагальнення світового досвіду інтеграції культурних традицій в дизайн упаковки, мають важливе практичне значення та доповнюють вихідну базу даних для подальших досліджень в галузі графічного дизайну. Основні положення та результати дисертації можуть знайти практичне застосування в освітньому процесі при підготовці дизайнерів, в діяльності графічних дизайнерів, дизайнерських брендів, компаній та підприємств.

Впровадження результатів дисертації.

Апробація результатів дисертаційної роботи автором здійснена шляхом участі в низці конференцій, зокрема: міжнародної науково-практичної конференції «Мистецтво та дизайн у художній мові мінливого часу: морфологія, семіотика, візуальність», ХДАДМ, 2022; Першій студентській науково-практичній конференції «Сучасний мистецький дискурс очима молодих

науковців», ХДАДМ, 2023р.; Міжнародній науково-практичній конференції «Дизайн ХХІ століття. Українська модель дизайну: Василь Єрмилов», 2024; Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну», 2022, 2024 рр.

Оцінка наукових публікацій.

За темою дисертації автором опубліковано 3 наукових публікації в фахових журналах України категорії Б. Представлені дослідження пройшли апробацію на 4 міжнародних та 1 студентській наукових конференціях. Публікації автора за темою дисертації повно та адекватно розкривають її зміст.

Оцінка змісту, стилю та мови дисертації, її завершеності, оформлення.

Дослідження виконано відповідно до встановлених правил та вимог щодо наукового стилю, мови та оформлення роботи.

Структура і обсяг роботи.

Результати дисертаційного дослідження викладені на 310 сторінках. Основний текст роботи становить 155 сторінок та складається зі вступу, чотирьох розділів і висновків. Список використаних джерел містить 157 позицій¹, додатки подано на 135 сторінках.

Структура дисертації і послідовність викладу матеріалу відповідають поставленим цілям і завданням дослідження. Дисертація написана чітко, ілюстративний матеріал має достатній ступінь інформативності.

У *вступі* здобувач розкриває загальну характеристику роботи, актуальність, теоретико-методологічні засади та зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. На підставі критичного аналізу наукових праць за напрямом роботи визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, хронологічні, територіальні межі та методи дослідження; окреслено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів; наведено відомості щодо апробації та впровадження результатів роботи; показано особистий внесок здобувача і наведено структуру й обсяг дисертації.

У *першому розділі* автором проведено аналіз стану дослідження дизайну

упаковки для чаю в світовому контексті, встановлено передумови виникнення та еволюцію пакування чаю в Китаї. Визначено основні завдання, загальну методологію та структурну модель дослідження на основі аналізу наукових джерел за темою роботи. Матеріалами дослідження стали наукові праці та інша спеціальна література, присвячені дизайну упаковки для чаю, а також інформаційні ресурси мережі Інтернет. Автор класифікував наукові джерела, пов'язані з темою дослідження, на 5 груп, а також навів наукові методи, що дозволили вирішити завдання дослідження.

У другому розділі проведено огляд історії культури споживання чаю в Китаї, визначено концепції традиційної китайської філософії, які сьогодні проявляються у сучасному дизайні візуальних комунікацій. Проаналізовано еволюцію дизайну упаковки чаю в Китаї з стародавніх часів до сьогодення, розкрито сутність та особливості палацового та народного дизайну упаковки для чаю. Автор виділяє різні історичні періоди, які відрізнялись оформленням і оздобленням упаковки для чаю: традиційний період (часи правлячих династій), модерний період (Китайська республіка) та період КНР, залежно від яких досліджує особливості форми, кольорових поєднань, матеріалів, композиційні рішення, оздоблення і декорування. Також в роботі досліджено фактори, які впливали на зміни дизайну упаковки, а саме, культурні, економічні, політичні тощо.

У третьому розділі розглянуто і проаналізовано традиційні елементи дизайну сучасної упаковки чаю в Китаї: матеріали та техніки, форми та структури, художні і символічні елементи (ієрогліфи, зображення природних мотивів і знаків тощо), візуальну символіку та стилістику. Автор виділяє основні традиційні елементи китайської культури в дизайні упаковки для чаю та описує їхнє символічне значення.

Автором опрацьовано великий обсяг візуального матеріалу, розглянуто приклади дизайну сучасної упаковки для чаю в Китаї, на основі чого досліджено традиційні та інноваційні підходи, а також вплив сучасних технологій на дизайн упаковки. Він виділяє мультисенсорний та інтерактивний дизайн упаковки як

основні сучасні напрями в проектуванні, а також розглядає упаковку для чаю з точки зору функціональності та ергономічності. В дисертації розглянуто приклади упаковки для чаю різних брендів і компаній Китаю, виготовлені з використанням сучасних технологій, таких як цифровий друк, новітні матеріали, інтерактивні елементи тощо. Автором виділено основні інновації, які є найбільш типовими в дизайні упаковки для чаю в Китаї: смарт-упаковка, впровадження екологічних матеріалів, інтерактивність, конструктивні інновації, кастомізація і персоналізація та широке використання можливостей штучного інтелекту.

У четвертому розділі розкрито питання синтезу традиційних та інноваційних елементів у дизайні упаковки для чаю в Китаї. Визначено тренди та стилістику сучасного дизайну упаковки для чаю в Китаї, враховуючи глобалізаційний та національно-орієнтований підходи. Автором встановлено, що в національно-орієнтованому підході в дизайні упаковки для чаю робиться фокус на використанні елементів китайської культури (символіки, кольору, форми тощо), а також актуальною тенденцією є використання екологічних і натуральних матеріалів. Глобалізаційний підхід в дизайні упаковки для чаю в Китаї передбачає використання принципів універсальності, інноваційності, інтерактивності з акцентом на ергономічність і функціональність, а також естетики і позитивного враження для різних груп споживачів. Здобувачем на основі аналізу конкретних прикладів виявлено культурні та соціальні фактори, які впливають на дизайн упаковки чаю в умовах глобалізації. Частину досліджень розділу 4 присвячено вивченню використання різних стилів в дизайні упаковки для чаю, а саме, ретро, екологічний, мінімалізм, артдизайн, техно тощо.

Автором окреслено перспективи подальших досліджень за темою роботи та встановлено, що основними з них є: дослідження впливу національної культури на глобальний ринок дизайну упаковки; шляхи застосування екологічних стандартів при виборі матеріалів для упаковки; дослідженні споживчих уподобань, а також принципи формування брендів, інтеграції цифрових технологій у традиційний дизайн упаковки.

Висновки по розділам та загальні висновки логічно відображають етапи

проведення дослідження, виконання завдань дослідження та дають підстави для підтвердження досягнутої наукової новизни дисертаційної роботи.

До основних здобутків роботи слід віднести комплексне розкриття принципів, засобів, методів, тенденцій та підходів, які використовують дизайнери при розробці дизайну упаковки для чаю в Китаї, а також визначення впливу культури Китаю, сучасних технологій, екологічних матеріалів та новаторських ідей на розвиток дизайну упаковки.

Дискусійні питання та зауваження щодо змісту дисертації.

Відзначаючи актуальність теми даної дисертаційної роботи, наявність досягнутих нових наукових результатів, загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи вважаємо за необхідне висловити окремі зауваження та побажання:

1. По тексту дисертаційної роботи автор застосовує термін «дизайн упаковки», коли описує приклади упаковки для чаю в традиційний період (часи правлячих династій), що на наш погляд не зовсім правильно, адже поняття «дизайн» сформувалось на початку ХХ століття. Більш доречним на погляд опонента є використовувати термін «оздоблення упаковки», «декорування упаковки», «оформлення упаковки», адже мова йде про вироби ручної роботи, часто виготовлені в одному екземплярі.

2. На с. 98 розміщено рисунок, який не має підпису.

3. В п. 3.1.3 «Художні та символічні елементи в дизайні упаковки чаю в Китаї» бажано було б додати структурну схему, щоб більш наглядно продемонструвати різновиди таких елементів.

4. У п. 3.2.4 «Функціональність та ергономічність як важливі складові сучасного дизайну упаковки чаю в Китаї» на думку опонента бажано було б додати узагальнення засобів і методів, які використовуються в дизайні упаковки для чаю для підвищення зручності користування нею.

5. Дискусійним є запропоноване здобувачем у вступі формулювання завдання дисертаційного дослідження «Визначити способи взаємодії традиційних та сучасних елементів у дизайні упаковки чаю....», адже автор

розглядає не «способи взаємодії», а принципи або засоби поєднання традиційних і сучасних елементів дизайнерами в дизайні упаковки для чаю.

6. На думку опонента в 4.3 «Перспективи розвитку дизайну упаковки чаю в Китаї» бажано було б додати більше конкретних прикладів, які демонструють перспективні напрями.

7. Висновки до розділу 4 місцями мають описовий характер, бажано було б зробити їх більш конкретними з переліченням виявлених автором в пунктах розділу 4 типологій, закономірностей тощо.

Висловлені зауваження і побажання не знижують загального позитивного враження від наукового рівня дисертаційної роботи і в основному мають значення для подальшого розвитку дослідження цієї теми.

Відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Ван Жуньчжі за темою «Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», зокрема пп. 5, 6, 7, 8, 9. Робота є самостійною науковою працею, виконана з дотриманням академічної доброчесності. Сформульовані в роботі наукові положення і отримані теоретичні та практичні результати є актуальними, відзначаються структурною послідовністю змісту та форми, підтверджують особистий внесок здобувача.

Загальний висновок. Дисертаційна Ван Жуньчжі на тему «Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї» виконана на достатньо високому рівні, що свідчить про досягнення поставлених наукових задач з застосуванням відповідних наукових методів, отримання нових наукових результатів щодо графічного дизайну загалом і для дизайну пакування зокрема. Дисертація має перспективи подальшого розвитку з точки зору теорії і практики дизайну.

Таким чином, можна стверджувати, що дисертаційна робота Ван Жуньчжі на тему «Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї», представлена на здобуття ступеня доктора філософії з мистецтвознавства зі спеціальності 022 – Дизайн, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., а її автор Ван Жуньчжі заслуговує присудження ступеня доктора філософії з мистецтвознавства за спеціальністю 022 – Дизайн.

Опонент:

доктор технічних наук, професор,
декан факультету дизайну
Київського національного університету
технологій та дизайну

Калина Пашкевич

